

УДК 343.1 + 343.8

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2024-2-10-3>**Пилипенко Дмитро Олексійович,**

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2
(Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1299-6178>

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОЇ ПРОБАЦІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Статтю присвячено висвітленню окремих й актуальних питань здійснення досудової пробації в кримінальному процесі. Наголошено на тому, що одним з актуальних й невирішених питань на даний час залишається визначення категорій кримінальних правопорушень, в яких національними судами за відповідними ухвалами призначається складання досудових доповідей. Висловлено авторську позицію щодо доцільності складання досудових доповідей щодо осіб, які вчинили кримінальні проступки. У статті звернуто увагу на виключно позитивній сутності прийнятого судом рішення щодо складання досудової доповіді, оскільки змістовні дані, які в ній містяться, суттєво збільшують інформаційну складову кримінальної справи у контексті її повноти й всебічності, що врешті-решт впливає на внутрішнє переконання судді та прийняття ним обґрунтованого остаточного рішення в справі. Такі рішення суддів, як свідчить офіційна статистична інформація, в переважній більшості полягають у застосуванні до обвинувачених альтернативних позбавленню та обмеженню волі покарань.

Ключові слова: кримінальний процес, кримінальне провадження, підготовче провадження, досудова пробація, суд, персонал органу пробації, досудова доповідь, кримінальні проступки, виправлення обвинуваченого без ізоляції від суспільства.

Постановка проблеми. У 2016 році із прийняттям Закону України «Про пробацію» в нашій державі вперше на законодавчому рівні було запроваджено інститут пробації, метою якого є забезпечення безпеки суспільства шляхом виправлення засуджених, запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинувачених, з метою прийняття судом рішення про міру їхньої відповідальності [1]. Провідну роль у досягненні окресленої мети відіграє досудова пробація як один з видів пробації визначених у ст. 8 зазначеного Закону. Досудова пробація реалізується під час підготовчого провадження в суді першої інстанції. Цей різновид пробації має міжгалузевий характер та регламентується низкою нормативно-правових актів. Разом з тим, попри змістовну міжгалузеву нормативну регламентацію, на даний час актуальними й невирішеними залишаються низка питань щодо здійснення досудової пробації. Ці питання пов'язані з остаточним визначенням категорій кримінальних правопорушень щодо яких має складатися досудова доповідь. Також не менш актуальними є питання визначення сутності досудової доповіді та доцільності залучення органу пробації на досудовому провадженні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані зі здійсненням досудової пробації у кримінальному процесі досліджувалися такими науковцями, як О. В. Бабаєва, О. І. Богатирьова, Р. Л. Булашев, В. І. Гранкіна, В. С. Канцір, А. А. Коренюк, І. В. Кріцак, Л. І. Олефір, А. В. Рось, Н. Д. Слотвінська, О. В. Ткачова та ін. Попри вагомий внесок результатів наукових

досліджень вказаних вчених у вирішенні актуальних питань здійснення досудової пробації у вітчизняному кримінальному процесі, окремі нагальні питання регламентації досудової пробації досі залишаються не вирішеними та потребують додаткового теоретичного дослідження.

Таким чином, **метою статті** є аналіз актуальних питань здійснення досудової пробації у кримінальному процесі, а також висловлення авторських пропозицій щодо визначення сутнісних складових здійснення цього виду пробації у підготовчому провадженні суду першої інстанції.

Виклад основного матеріалу. Одним з актуальних питань здійснення досудової пробації у кримінальному процесі, яке потребує уваги з боку науковців та законодавця є визначення категорій кримінальних правопорушень, в яких має складатися досудова доповідь. На даний час згідно ч. 2 ст. 314¹ КПК України, досудова доповідь складається щодо особи, обвинуваченої у вчиненні нетяжкого або тяжкого злочину, нижня межа санкції якого не перевищує п'яти років позбавлення волі. При цьому, досудова доповідь щодо неповнолітнього обвинуваченого віком від 14 до 18 років складається незалежно від тяжкості вчиненого злочину, крім випадків, передбачених законом [2].

Такий підхід законодавця цілком справедливо піддається критиці з боку науковців. Так, В. І. Гранкіна зазначає, що не включення кримінальних проступків до категорій кримінальних правопорушень щодо яких складається досудова доповідь є вкрай несистемним та незрозумілим рішенням, зважаючи на те, що ст. 314¹

КПК України до відповідних змін у законодавстві містила норму про складання досудової доповіді щодо осіб обвинувачених у вчиненні злочину невеликої тяжкості. Вчена також наголошує, що окрім того, у ч. 2 ст. 12 КК України передбачено та нормативно закріплено види кримінально-правового впливу, що застосовуються державою до осіб, визнаних винними у вчиненні кримінальних проступків: покарання у виді штрафу та інші покарання, не пов'язані з позбавленням волі. Зважаючи на те, що і альтернативні позбавленням волі покарання, й покарання у вигляді штрафу виконуються та будуть виконуватись виключно уповноваженими органами з питань пробації, а особи, засуджені до таких покарань, відповідно перебуватимуть на їх обліках, видається вірним не виключати відповідну категорію з кола осіб, щодо яких може складатись досудова доповідь [3, с. 80]. Цю позицію також підтримують І. В. Крицак та А. В. Рось [4, с. 139]. Слід цілком погодитись зі згаданими вітчизняними науковцями та зі свого боку також навести аргументування особистої позиції з приводу згаданої проблематики.

Так, застосування законодавцем правової конструкції щодо складання досудової доповіді у ч. 2 ст. 314¹ КПК України з наголосом на обов'язкову належність протиправного діяння до нетяжкого злочину або тяжкого злочину з нижньою межею санкції якого не перевищує п'яти років позбавлення волі, свідчить про концентрацію уваги законодавця саме на категоріях кримінальних правопорушень, в яких, за певних умов, судами може застосовуватись звільнення від покарання та його відбування, а також застосовуватись покарань альтернативних обмеженню або позбавлення волі на певний строк. За цих умов, є цілком логічним включення кримінальних проступків до категорій кримінальних правопорушень щодо яких складається досудова доповідь у порядку передбаченому ч. 2 ст. 314¹ КПК України, оскільки зазначені умови застосування національними судами звільнення від покарання та його відбування, а рівно й застосування альтернативних кримінальних покарань у повній мірі застосовуються щодо осіб, які скоїли кримінальні проступки.

Така авторська позиція також цілком корелюється із метою служби пробації визначеної у Правилах Ради Європи про пробацію (далі – Правила). Згідно цих Правил, мета служби пробації – скорочення рецидивної злочинності шляхом встановлення позитивних взаємин з правопорушниками для здійснення контролю (включаючи нагляд в необхідних випадках), керівництва і надання їм допомоги, а також залучення їх в суспільне життя. Таким чином пробація сприяє забезпеченню безпеки суспільства і справедливому здійсненню правосуддя [5].

Вказана мета служби пробації у вигляді фактичного забезпечення суспільства від вчинення особами повторних кримінальних правопорушень є абсолютним підґрунтям для перегляду законодавцем своєї позиції та включення кримінальних проступків до переліку кримінальних правопорушень щодо яких складається досудова доповідь згідно ч. 2 ст. 314¹ КПК України. Адже застосування за рішенням суду заходів пробації, тобто системи наглядових та соціально-виховних заходів щодо осіб, які вчинили кримінальні проступки є суттєвим профілактичним підґрунтям для попередження подальшого скоєння ними кримінальних правопорушень. Тому щодо осіб, які вчинили кримінальні проступки, доцільно також складати досудову доповідь за відповідним рішенням суду, а отже ч. 2 ст. 314¹ КПК України потребує відповідного корегування з цього приводу.

В межах досліджуваного питання слід окремо розглянути позицію Р.Л. Булашева з приводу необхідності обов'язкового запрошення на підготовче судове засідання представника органу пробації, для з'ясування всіх питань стосовно підготовки досудової доповіді з роз'ясненням прав та обов'язків учасникам та належного обговорення і визначення достатнього строку для органу пробації з підготовки досудової доповіді [6, с. 24]. Цю точку зору також підтримують В. С. Канцір та Н. Д. Слотвінська [7, с. 95]. Слід зазначити, що така позиція обумовлена низкою обставин здійснення досудової пробації в сучасних умовах. По-перше, це надання допомоги суду з боку органу пробації щодо визначення доцільності складання досудової доповіді в конкретному кримінальному провадженні. По-друге, можливість для представника персоналу органу пробації вчасно долучитися до кримінального провадження, для з'ясування всіх питань стосовно підготовки досудової доповіді, у тому числі строків її підготовки. До речі останній пункт є одним з найактуальніших й одночасно проблемних у сучасних умовах складання й надання суду досудових доповідей уповноваженими представниками персоналу органу пробації [8, с. 44].

Необхідно зазначити, що попри певну логічність вищенаведеної пропозиції науковців з приводу залучення представників органу пробації до підготовчого судового засідання, на даний час, враховуючи чинну правову модель участі уповноважених представників персоналу органу пробації в кримінальному провадженні, фактичне їх залучення до підготовчої стадії судового розгляду, не є практично доцільним. В обґрунтування своєї позиції варто навести наступні аргументи. Так, фактична участь представника органу пробації в підготовчому судовому засіданні за умов визначених Р. Л. Булашевим, передбачає попередню обізнаність представника органу пробації з матеріалами кримінального провадження. Проте на даний час, спираючись на дослівне тлумачення ст. ст. 72¹ та 314¹ КПК України, зазначений представник уповноважений заявляти клопотання до суду про ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, лише після ухвалення судом рішення про складання досудової доповіді під час підготовчого провадження. Тому залучення уповноваженого представника персоналу органу пробації до підготовчого судового засідання, за умов коли ця особа не є ознайомленою з матеріалами кримінальної справи – позбавлене сенсу. За таких умов позиція представника персоналу органу пробації в підготовчій стадії судового провадження навряд чи буде корисною для суду з приводу визначення умов та порядку складання досудової доповіді.

У контексті досліджуваного питання слід окремо розглянути позицію В. С. Канціра та Н. Д. Слотвінської, які зазначають, що було б доцільно закріпити обов'язок, а не право суду доручати представнику персоналу органу пробації складання досудової доповіді щодо особи, обвинуваченої у вчиненні злочину невеликої або середньої тяжкості, або тяжкого злочину, нижня межа санкції якого не перевищує п'яти років позбавлення волі. Зазначене, звичайно, не стосується проваджень щодо осіб, зазначених у ч. 4 ст. 314¹ КПК України [7, с. 93]. Така пропозиція попри безспірно позитивну її мету у вигляді якомога ширшого залучення органу пробації до сфери кримінального правосуддя за для забезпечення суду належною інформацією, що характеризує обвинувачених, з метою прийняття судом рішення про міру відповідальності винних осіб, має, на жаль, й прихований негативний підтекст. Цей підтекст

є фактичним віддзеркаленням сучасних реалій функціонування органу пробації в умовах певного дефіциту кадрового складу цього органу. Так згідно статистичної інформації офіційного веб-сайту «Пробація України» на даний час організаційно-штатна структура Державної установи «Центр пробації» (далі – ДУ «Центр пробації») включає в себе 560 підрозділів уповноважених органів з питань пробації зі штатом 3 440 посад. З яких, на даний час, укомплектовано 2 963 посад (86%) [9]. Крім цього доцільно наголосити, що згідно огляду результатів діяльності ДУ «Центр пробації» за 2023 рік протягом звітнього періоду спостерігалось збільшення, порівнюючи з 2022 р., кількості ухвал суду щодо складання досудової доповіді (далі – ухвала), які виконувались уповноваженими органами з питань пробації – 13 932 ухвал суду (2022 р. – 11 716). З них 13 419 ухвал надійшло у звітному періоді. Відносно неповнолітніх виконувались 1 093 ухвали (7,8% від загальної кількості), стосовно жінок – 1 603 (11,5%) [9].

Таким чином, враховуючи наведену статистичну інформацію слід зазначити, що пропозиція науковців стосовно запровадження до законодавства нормативного імперативу для суду доручати представнику персоналу органу пробації складання досудової доповіді щодо осіб визначених у ч. 2 ст. 314¹ КПК України, є дещо передчасною. Не складно спрогнозувати, що запроваджений до законодавства обов'язок суду призначати складання досудової доповіді стосовно вищевказаної категорії осіб кратно збільшить навантаження на органи пробації. В умовах, по-перше, недостатньої кількості номінальних штатних посад підрозділів уповноважених органів з питань пробації, по-друге, фактичної некомплектності наявної штатної кількості цих підрозділів – вищезгадана законодавча ініціатива неодмінно призведе до негативних наслідків, у вигляді невчасної та неякісної підготовки досудових доповідей уповноваженими представниками персоналу органу пробації.

В межах досліджуваного питання, окремо слід звернути увагу на наступну позицію науковців з приводу визначення сутнісної складової досудової пробації. Так, Т. В. Лукашкіна зазначає, що суд не має права заздалегідь висловити свою думку щодо вирішення кримінального провадження, а, «замовляючи» досудову доповідь, суд певним чином демонструє свою позицію щодо необхідності призначення обвинуваченому покарання. Своєю позицією щодо вирішення провадження суд має право висловити тільки в підсумковому рішенні (вироці, ухвалі) [10, с. 84]. Дотримуючись аналогічної позиції О. В. Бабаєва вказує, що у ч. 5 ст. 314¹ КПК України імперативно закріплено, що досудова доповідь не може використовуватися у кримінальному провадженні як доказ винуватості обвинуваченого у вчиненні злочину. Однак, безумовно, інформація, викладена у досудовій доповіді, впливає на внутрішнє переконання судді і ту правову позицію, що буде закріплена ним у остаточному судовому рішенні. З цієї точки зору наявність досудової доповіді може заздалегідь вплинути на позицію суду, порушуючи його безсторонність і неупередженість [11, с. 64].

З наведеними точками зору важко погодитися з декількох причин. Перш за все, слід зазначити, що досудова доповідь полягає у забезпеченні суду формалізованою інформацією, що характеризує обвинуваченого, з метою прийняття судом рішення про міру його відповідальності. При цьому невід'ємною складовою такої доповіді є висновок про можливість виправлення обвинуваченого без обмеження волі або позбавлення

волі на певний строк (ст. 9 ЗУ «Про пробацію») [1]. Цей аспект цілком корелюється з Правилами Ради Європи про пробацію, а саме з п. 35, згідно якого Служба пробації відповідно до національного законодавства повинна взаємодіяти з судами та надавати їм інформацію, а, по можливості, і з іншими компетентними органами. Мається на увазі інформація про можливі наслідки тюремного ув'язнення для правопорушника і можливість призначення альтернативних покарань і заходів взагалі і в конкретному випадку зокрема. Якщо вимагається надання доповіді для суду, інформація має бути чітко визначеною [5]. Отже, враховуючи категорії кримінальних правопорушень за якими готується досудова доповідь згідно ч. 2 ст. 314¹ КПК України, ключовим аспектом такої доповіді є надання суду вичерпної формалізованої інформації щодо обвинуваченого з метою застосування судом до такої особи альтернативного обмеження або позбавлення волі покарання. У цьому контексті слід погодитися з Довідосом Віткаускасом, який цілком слушно наголошує, що дешевше і безпечніше, наскільки це можливо, залишити людину на волі, ніж утримувати в місцях позбавлення волі [12, с. 32].

Таким чином, діючи в межах парадигми зменшення рівня кримінальної репресії, зокрема в категорії кримінальних правопорушень передбачених у ч. 2 ст. 314¹ КПК України, суд, отримавши вичерпну інформацію щодо обвинуваченого від органу пробації, зазвичай схиляється до позиції щодо необхідності призначення обвинуваченому покарання без його подальшої ізоляції від суспільства. Про це красномовно свідчить статистична інформація з офіційного веб-сайту Органу пробації України. Так, протягом 2023 року уповноваженими органами з питань пробації було надано до судів 6 234 досудових доповідей з висновками про можливість виправлення обвинувачених без ізоляції від суспільства. При цьому, судами під час призначення покарання не враховано висновок про неможливість виправлення обвинуваченого без ізоляції від суспільства лише за 254 досудовими доповідями (4,07%). Протягом 2022 року уповноваженими органами з питань пробації було надано до судів 4 378 досудових доповідей з аналогічними висновками, з яких судами не враховано 201 досудову доповідь (4,59%) [9]. Отже національні суди у переважній більшості випадків, отримуючи від уповноважених представників персоналу органу пробації досудові доповіді з висновками про можливість виправлення обвинувачених без ізоляції від суспільства, охоче дослухаються до позиції органів пробації та застосовують до обвинувачених альтернативні позбавленню та обмеженню волі покарання.

Таким чином, викладена у досудовій доповіді інформація безумовно впливає на внутрішнє переконання суддів, проте це жодним чином не порушує їх безсторонності і неупередженості під час прийняття остаточного рішення в справі. Слід зазначити, що наявна в досудовій доповіді інформація, відповідно до ст. 9 ЗУ «Про пробацію» містить: ґрунтовну соціально-психологічну характеристику обвинуваченого, відповідну оцінку ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення такою особою, а також, як вже зазначалося, висновок про можливість виправлення без обмеження волі або позбавлення волі на певний строк [1]. Такі змістовні дані суттєво збільшують інформаційну складову кримінальної справи у контексті її повноти й всебічності, що врешті-решт впливає на внутрішнє переконання судді та прийняття ним обґрунтованого остаточного рішення в справі. Таким чином вказане

має виключно позитивний вплив на діяльність суддів з розгляду кримінальних справ. Отже враховуючи викладене, важко погодитися з вищезгаданими позиціями Т. В. Лукашкіною та О. В. Бабаєвої.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що визначений чинним законодавством перелік кримінальних правопорушень щодо яких складається досудова доповідь у порядку передбаченому КПК доцільно доповнити категорією «кримінальні проступки», оскільки окреслені законодавством умови застосування національними судами звільнення від покарання та його відбування, а рівно й застосування альтернативних кримінальних покарань у повній мірі реалізуються щодо осіб, які вчинили вказаний різновид кримінальних правопорушень.

Одним із актуальних й невирішених теоретичних питань здійснення досудової пробації є залучення органу пробації до підготовчої стадії судового розгляду. В статті висловлено авторську точку зору, що враховуючи чинні правові реалії участі представників персоналу органу пробації в кримінальному провадженні, фактичне їх залучення до підготовчої стадії судового розгляду, позбавлене практичного сенсу, адже зазначений представник уповноважений заявляти клопотання до суду про озна-

йомлення з матеріалами кримінального провадження, лише після ухвалення судом рішення про складання досудової доповіді під час підготовчого провадження. Тому залучення уповноваженого представника персоналу органу пробації на підготовче судове засідання, за умов коли ця особа не є ознайомленою с матеріалами кримінальної справи – позбавлене практичної доцільності.

У межах статті наголошено на недоцільності закріплення в КПК інваріантного положення у вигляді обов'язку суду щодо ухвалення рішення про складання досудової доповіді стосовно осіб визначених у ч. 2 ст. 314¹ КПК України. Наголошено на тому, що в умовах кадрового дефіциту підрозділів уповноважених органів з питань пробації, такий нормативний імператив, у випадку його закріплення в КПК, матиме негативні наслідки у вигляді невчасної та неякісної підготовки досудових доповідей уповноваженими представниками персоналу органу пробації.

У статті підкреслено виключно позитивний вплив досудової доповіді на внутрішнє переконання суддів та прийняття ними обґрунтованих остаточних рішень в справі, які в переважній більшості полягають у застосуванні до обвинувачених альтернативних позбавленню та обмеженню волі покарань.

Список використаних джерел

1. Про пробацію : Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#n128> (дата звернення: 10.07.2024).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 10.07.2024).
3. Гранкіна В. І. Окремі аспекти реалізації досудової пробації в Україні. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*, 2020. № 45 (5). С. 75–81.
4. Крицак І. В., Рось А. В. Досудова доповідь як важлива складова інноваційного розвитку кримінальної юстиції. *Вісник Кримінологічної асоціації України*, 2023. № 3 (30). С. 136–155.
5. Правила Ради Європи про пробації : Рекомендація CM/Rec(2010)1 Комітету Міністрів від 20.01.2010 р. URL : <https://rm.coe.int/16806f4097> (дата звернення: 10.07.2024).
6. Булашев Р. Л. Досудова доповідь органу пробації. *Теоретичні та практичні аспекти інституту пробації в Україні* : матеріали міжнар. круглого столу, м. Київ, 22 черв. 2018 р. Київ : Національна академія прокуратури України, 2018. С. 23–26.
7. Канцір В. С., Слотвінська Н. Д. Досудова доповідь органу пробації у кримінальному судочинстві : європейські стандарти та проблеми їх імплементації у вітчизняне процесуальне законодавство. *Європейські перспективи*, 2019. № 1. С. 92–96.
8. Пилипенко Д. О. Актуальні питання досудової пробації в сучасних умовах. *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 2 (87). С. 43–47.
9. Пробація України : офіційний веб-сайт. URL : <https://www.probatation.gov.ua/> (дата звернення: 10.07.2024).
10. Лукашкіна Т. В. Деякі зауваження до Закону України «Про пробацію» та внесених у зв'язку з ним доповнень до КПК України. *Актуальні проблеми удосконалення кримінального процесуального законодавства* : матеріали всеукр. наук.-практ. конференції, м. Одеса, 21 квіт. 2017 р. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2017. С. 81–88.
11. Бабаєва О. В. Досудова доповідь у підготовчому кримінальному провадженні. *Юрист України*, 2018. № 2 (37). С. 61–67.
12. Коренюк А. А. Орган пробації як суб'єкт запобігання рецидивним злочинам неповнолітніх в Україні. *Публічне право*, 2018. № 3 (31). С. 31–39.

References

1. Pro probatsiui [About probation] : Zakon Ukrainy vid 05.02.2015 r. № 160-VIII. (2015). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#n128> (data zvernennia: 10.07.2024) [in Ukrainian].
2. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 r. № 4651-VI. (2012). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (data zvernennia: 10.07.2024) [in Ukrainian].
3. Hrankina, V.I. (2020). Okremi aspekty realizatsii dosudovoi probatsii v Ukraini [Certain aspects of implementation of the probation institute in Ukraine]. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*, 45 (5). 75–81 [in Ukrainian].
4. Kritsak, I.V., & Ros, A.V. (2023). Dosudova dopovid yak vazhlyva skladova innovatsiinoho rozvytku kryminalnoi yustytсии [Pretrial report as an important component of innovative development of criminal justice]. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*, 3 (30), 136–155 [in Ukrainian].
5. Pravyla Rady Yevropy pro probatsii [Council of Europe Probation Rules] : Rekomendatsiia CM/Rec(2010)1 Komitetu Ministriv vid 20.01.2010 r. Retrieved from: <https://rm.coe.int/16806f4097> (data zvernennia: 10.07.2024) [in Ukrainian].
6. Bulashev, R.L. (2018). Dosudova dopovid orhanu probatsii. Teoretychni ta praktychni aspekty instytutu probatsii v Ukraini [Pretrial report of the probation authority]. Proceeding from round table. *Mizhnarodnyi kruhlyi stil «Teoretychni ta praktychni aspekty instytutu probatsii v Ukraini» – International round table «Theoretical and practical aspects of the institution of probation in Ukraine»* (pp. 23–26). Kyiv : Natsionalna akademiia prokuratury Ukrainy [in Ukrainian].

7. Kantsir, V.S., & Slotvinska, N.D. (2019). Dosudova dopovid orhanu probatsii u kryminalnomu sudochynstvi : yevropeiski standarty ta problemy yikh implementatsii u vitchyzniane protsesualne zakonodavstvo [Pretrial report of the probation authority in criminal proceedings : European standards and problems of their implementation in domestic procedural legislation]. *Yevropeiski perspektyvy*, 1, 92–96 [in Ukrainian].

8. Pylypenko, D.O. (2024). Aktualni pytannia dosudovoi probatsii v suchasnykh umovakh [Current issues of pre-trial probation in modern conditions]. *Pravovyi chasopys Donbasu*, 2 (87), 43–47 [in Ukrainian].

9. Probatsiia Ukrainy : ofitsiinyi veb-sait [Probation of Ukraine : official website]. *probation.gov.ua*. Retrieved from <https://www.probation.gov.ua/> (data zvernennia: 10.07.2024) [in Ukrainian].

10. Lukashkina, T.V. (2017). Deiaki zavvazhennia do Zakonu Ukrainy «Pro probatsiiu» ta vnesenykh u zviazku z nym dopovnen do KPK Ukrainy [Some remarks on the Law of Ukraine "About Probation" and amendments made in connection with it to the Criminal Procedure Code of Ukraine]. Proceeding from scientific and practical conference. *Vseukrainska naukovopraktychna konferentsiia «Aktualni problemy udoskonalennia kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva» – All-Ukrainian scientific and practical conference «Actual problems of improvement of criminal procedural legislation»* (pp. 81–88). Odesa : Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia» [in Ukrainian].

11. Babaieva, O.V. (2018). Dosudova dopovid u pidhotovchomu kryminalnomu provadzhenni [Pre-trial report in preparatory criminal proceedings]. *Yuryst Ukrainy*, 2 (37), 61–67 [in Ukrainian].

12. Koreniuk, A.A. (2018). Orhan probatsii yak subiekt zapobihannia retsydyvnykh zlochynam nepovnolitnikh v Ukraini [The on probation as a subject prevent recurrent offences by minors in Ukraine]. *Publichne pravo*, 3 (31), 31–39 [in Ukrainian].

Pylypenko Dmytro,

Doctor of Legal Sciences, Associate Professor,

Head of the Department of Criminal Law Disciplines of the Faculty No. 2

(Kryvyi Rih Educational and Scientific Institute

Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1299-6178>

CERTAIN ISSUES OF IMPLEMENTATION OF PRE-TRIAL PROBATION IN CRIMINAL PROCEEDINGS

The article is devoted to the coverage of individual and actual issues of pre-trial probation in criminal proceedings. It was emphasized that one of the urgent and unresolved issues at the moment remains the definition of the categories of criminal offenses in which the preparation of pre-trial reports is prescribed by the national courts according to the relevant decisions. It is noted that the application of probation measures by court decision, namely the system of supervisory and social-educational measures for persons who have committed criminal misdemeanors, is an essential preventive basis for preventing their further commission of criminal offenses. Therefore, the author's position is expressed that in relation to persons who have committed criminal misdemeanors, it is also advisable to prepare a pre-trial report according to the relevant court decision. The article analyzes the positions of domestic scientists regarding the expediency of involving representatives of the probation authority in the preparatory court session. It is noted that at present, taking into account the current legal model of the participation of representatives of the personnel of the probation body in criminal proceedings, their actual involvement at the preparatory stage of the trial is devoid of practical meaning, because the specified representative is authorized to submit a request to the court for familiarization with the materials of the criminal proceedings, only after adoption by the court of a decision to draw up a pre-trial report during the preparatory proceedings. Thus, the involvement of an authorized representative of the personnel of the probation body in the preparatory court session, under the conditions when this person is not familiar with the materials of the criminal case, is devoid of practical expediency. The article draws attention to the exceptionally positive context of the court's decision to draw up a pre-trial report, as meaningful data contained in it significantly increase the informational component of a criminal case in the context of its completeness and comprehensiveness, which ultimately affects the judge's inner conviction and his acceptance of a well-founded decision final decision in the case. Such decisions of judges, as the official statistical information shows, in the overwhelming majority consist in the application of alternative punishments to the deprivation of liberty and restriction of liberty to the accused.

Key words: criminal process, criminal proceedings, preparatory proceedings, pre-trial probation, court, personnel of the probation body, pre-trial report, criminal misdemeanors, correction of the accused without isolation from society.